

مقام «تحمل ابهام» راه رسیدن به ایمان و شناخت حقیقت است

در نشست «ولایت‌پذیری عقل در قرآن» که به همت بخش قرآن بنیان نمایشگاه بین‌المللی قرآن کریم برگزار شد، حجت‌الاسلام حسینیان از مقام «تحمل ابهام» به عنوان راه رسیدن به ایمان و شناخت حقیقت یاد کرد.

در نشست 171# و ولایت‌پذیری عقل در قرآن؛ که به همت بخش قرآن بنیان نمایشگاه بین‌المللی قرآن کریم برگزار شد، حجت‌الاسلام حسینیان از مقام 171#؛ تحمل ابهام؛ به عنوان راه رسیدن به ایمان و شناخت حقیقت یاد کرد.

به گزارش خبرگزاری بین‌المللی قرآن (ایکنا)، نشست 171# و ولایت‌پذیری عقل در قرآن؛ که به همت بخش قرآن بنیان نمایشگاه بین‌المللی قرآن کریم با حضور حجت‌الاسلام والمسلمین حسینیان، کارشناس امور مذهبی امشب، هفدهم تیرماه برگزار شد.

وی در ابتدای این نشست عنوان کرد: بحث بر سر این است که آیا عقل به تنهایی می‌تواند به حقیقت اشیا برسد یا اینکه در شناخت خود باید از عامل برتر دیگری کمک بگیرد و تحت ولایت او قرار گیرد. عقل از طرف خدا خلق شده و همه نخله‌های فکری درباره ماهیت آن بحث کردند و همه بر فخر بودن آن اذعان دارند حتی عقل از سایر اعضا مانند مغز و اعصاب نیز برتر است.

وی افزود: بر این اساس دو دیدگاه وجود دارد و برخی از عرفا عقل را کنار می‌گذارند و کل را احساسات و عواطف انسان می‌دانند و برای شهود، عواطف و اشتیاق به معبود را کافی می‌دانند مانند بایزید بسطامی همچنین عده‌ای از عرفا مانند جنید بغدادی يك مكتب عرفان ارائه می‌دهد که در آن عقل نقش پررنگی دارد.

حجت‌الاسلام حسینیان گفت: در دیدگاه فلسفی عقل را يك موجود مجزا فرض می‌کنند و عقیده دارند که اگر بر اساس ضوابط عقلانی و نظام منظم که منطق نام دارد پیش برویم از خطا مصون خواهیم ماند. اما خود این افراد هم می‌گویند که این‌گونه نیست که عقل کاملاً معصوم و بی‌خطا باشد زیرا اگر اینطور بود ما به وجود پیامبر معصوم (ص) نیازی نداشتیم.

وی بیان کرد: فلاسفه معتقد هستند که عقل انسان به تنهایی می‌تواند به شناخت برسد و در این حالت دین و قرآن تنها موید و ارشاداتی برای احکام عقلانی هستند و مطلب جدیدی ندارند. فلاسفه اعتقاد دارند که مفاهیم وجود دارد به نام مفاهیم بدیهی که هیچ انسانی در آن شك نمی‌کند.

این کارشناس مذهبی خاطرنشان کرد: حتی با اتکا به مفاهیم بدیهی که مورد شك و تردید هیچ انسانی قرار نمی‌گیرد نیز نمی‌توان نظامی ساخت که مستغنی از پیامبر و معصوم و حجت بیرونی باشد. عقل مورد تایید همه انسان‌ها همان حجت درونی است که نیاز به حجت بیرون یعنی پیامبران دارد.

وی ادامه داد: در دیدگاه اسلامی عقل مورد خطاب و هدایت خداوند قرار می‌گیرد و از این جنبه موجودی شریف است. ما با همین عقل به حقانیت دین می‌رسیم. عقل این ظرفیت را دارد که از جانب خداوند هدایت شود و در واقع شان و فضیلت عقل نیز به همین خاطر است که تسلیم خداوند باشد با اینکه می‌تواند از دستورات خداوند نافرمانی کند.

حجت‌الاسلام حسینیان افزود: خدایی که فلاسفه به تصویر می‌کشند خدایی است که ابتدا از کانال ملاک‌های خود گذرانده‌اند و سپس آن موجودی را که باقی می‌ماند خدا می‌نامند در حالی که برای شناخت خدا باید خود را به ولی خدا عرضه کرد تا حقیقت را فهمید و این روند با تبدیل مفاهیم جزیی به مفاهیم کلی میسر نمی‌شود.

وی اضافه کرد: در دیگر سو خدایی که عرفا برای خود ترسیم کردند دارای این اصل است که همه جهان را دارای کثرت می‌پندارند و سپس با ملاک‌های خود موجودی را تصور می‌کنند که دارای وحدت است. در هر دو مكتب فلسفی و عرفانی خدا محصول ذهن فلاسفه و عرفا است و این ملاک‌ها را از قبل تعیین کرده بودند تا هر موجود که با این سازگار شد و دارای آن ملاک‌ها شد به او خدا بگویند.

این محقق امور دینی یادآور شد: برای شناخت حقیقت باید عقل را از جایگاه آن پایین بیاوریم تا تسلیم خداوند ولی او شود و در آنگاه است که به حقیقت می‌رسیم. به عبارت دیگر برای شناخت هستی يك واسطه لازم است و ما جز از طریق ولایت الهی نمی‌توانیم حقیقت را بشناسیم.

وی اظهار کرد: این کار دشواری است که انسان فهم و عقل خود را متواضعانه در محضر خداوند ولی او پایین بیاورد. این کار وقتی امکان پذیر می شود که شخص به مقام بالاتر از خود ایمان کامل بیاورد و در دشواری ها و ابهام تحمل کند. به عبارت دیگر مقام 171#&راquo& تحمل ابهام را رسیدن به حقیقت است.

وی با اشاره به آیات سوره یوسف(ع) گفت: وقتی برادران یوسف(ع) به درگاه او رسیدند او را نشناختند و به توصیه حضرت یعقوب(ع) به جستجوی برادر خود پرداختند تا او را با حواس خود بیابند. این آیه این پیام را دارد که هر کس که در امور معنوی تشنگی یافتن خدا و هدایت را داشته باشد قطعاً او را پیدا می کند.

حجت الاسلام حسینیان توضیح داد: فطرت همه انسان ها ذاتاً خداجو و حق طلب است و به دنبال پیدا کردن حقیقت است و اگر در مسیر درست قرار بگیرد و طلب رسیدن به حقیقت را داشته باشد به آن می رسد. وظیفه حجت درونی یعنی عقل هم این است که تشنه یافتن حجت بیرونی باشد و در این حالت اگر به آن برسد می تواند حقیقت او را تشخیص دهد.

وی تأکید کرد: اگر انسان از درون خود را در ولایت قرآن و خداوند ولی معصوم قرار ندهد ممکن است با دیدن حجت خداوند و معجزه هم باز از آنها روی برگرداند. ابوجهل هم در برابر تمام معجزات پیامبر(ص) و حتی شق القمر، مخالفت کرد و تحت اوامر اربابان یهود خود قرار گرفت و آن را منکر شد و به جادو و سحر نسبت داد.

حجت الاسلام حسینیان تصریح کرد: در داستان حضرت خضر و حضرت موسی(ع) نیز این تفاوت را می بینیم که حضرت موسی(ع) می خواهد با عقل خود مسائل را توجیه کند و خود را تسلیم حضرت خضر نمی کند. از این صبر درونی و تسلیم بی چون و چرا به ایمان تعبیر می کنند زیرا انسان از تصمیمات مقام بالاتر خبری ندارد ولی به او اطمینان دارد.

وی گفت: اگر انسان از ابتدا به دنبال دلیل و چون و چرا باشد در مواجهه با ولی خدا نیز دچار شبهه می شود. اما اگر از ابتدا شوق رسیدن به ولی خدا را داشته باشد با يك نگاه دل به او می دهد و تابع او می شود.